خدای ته لیك

(نړیوالې افسانې)

ژباړه او ټولونه: ارش ننګیال

ډالۍ

تاته ! چې له ټولو لرې او له ټولو را نژدې یې..

يادونه

دا حکايتونه، نکلونه او لنډې کيسې ما د (مسعود لعلي) د اروا پوهنې له دولسو کتابونو د(شما عظيم تر از انی هستيد که می انديشيد) له لړۍ څخه او د دلکارنګي له دوو کتابونو نه ژباړلي او راټولې کړي دي.

وايي: ځينې کيسې انسان ته خوب راولي خو ځينې انسان بيداره کوي او وېښوي يې. دا هغه کيسې دي چې دغو سترو اروا پوهانو ترې په خپلو علمي کتابونو کې د موضوع د ښه اخذ او جذب لپاره ګټه اخيستې ده.

دا هغه کيسې دي چې انسان بيداره کوي، له خوبه يې راوېښوي او د مخکې تللو لپاره همت او حوصله ورکوي.

دا نکلونه د بېلا بېلو هېوادونو او ملتونو دي، شايد د نوم په متفاوت سره په نورو کتابونو کې هم راغلې وي. ځينې هغه کيسې چې خبر شوی يم نورو ملګرو هم ژباړلې وې، له دې ټولګې لرې کړې او هغه مې کړې چې يوازې هغه نوې کيسې چې پخوا نه دي ژباړل شوي، دې ټولګې کې سره يو ځای کړم.

پښتو ژبه کې د مينې او محبت ډېرې کيسې ليکل شوي او لوستل کېږي، ښه به دا وي چې د ژوندانه د نورو برخو په هکله هم ځينې کيسې ولوستل شي. د ليلا تورې زلفې او سرې شونډې يوه شېبه خوند لري خو دا کيسې په انسان کې د بدلون لامل کېږي، انسان ته همت او حوصله ورکوي او د ژوندانه له ناخوالو سره د مقابلې توان ورکوي ځکه هغه چې له ستونزو سره مقابله نه شي کولای ځوانيمرګ کېږي.

له کومې ورځې مې چې د دغو کيسو راټولو پيل کړي ما خپله ډېرې لږې کيسې ليکلي ځکه چې فکر او ذکر مې له دغو کيسو سره بوخت و.

په اوږدو خبرو مو نه ستړي کوم، تاسو درانه د کيسو لوستو ته رابولم او له مومند خپرندويې ټولنې مننه کوم چې دا کتاب يې چاپ او خپور کړ او دا دی تاسو يې د لوستلو هوډ کړی.

ښه وخت او ښه مطالعه!

په درنښت

آرش ننګيال

06 Sep 2015

کابل

لیک لړ

۱.ازموینه
۲.اکسیجن
۳.الماس چېرې دي؟
۴.امانت
۵.بادار او بزګر
۶.بهلول
۷.بوختیا
۸.څه چې کرې هغه به ربېې
۹.پاچا او ساتونکی
۱۰.پاچا او وزیر
۱۱.له تیرې یې زده کړه
۱۲.تګي
۱۳.د ځمکې په سر جنت
۱۴.چنګیزخان او شاهین
۱۵.چې تبوله خونه ډکه شي
۱۶.خدای(ج) ته لیک
۱۷.د بهلول جومات
۱۸.د شیطان وسیلې
۱۹.د مینې معجزه
۲۰.د نور په لټه
۲۱.د نیکۍ بدله
۲۲.د لیونو پاچا
۲۳.ډالۍ

۲۳.ډالۍ

۲۴.دوه نارو غان
۲۵.څواک
۲۶.ښکاریان
۲۷.سهوه
۲۸.شتمن بوډا
۲۹.شتمني
۳۰.شنډه ونه څوک په کاڼو نه ولي
۳۱.شهزاده ویلز
۳۲.عمر قمیت نه لري
۳۳.ازاد غلام
۳۴.غوښتنه
۳۵.فرصتونه
۳۶.له پېنسله یې زده کړه
۳۷.شل کاله ګډ ژوند
۳۸.مرسته
۳۹.ملګری
۴۰.نا امیدي مرګ دی
۴۱.ننبه
۴۲.!ته به هېڅ کله سرې نه شې
۴۳.هېڅ کله خپلي مېرمني ته درواغ مه وایئ
۴۴.یو ګیلاس ستونزې
۴۵.طلایي ښکرونه

ازموینه

وايي: د يوې شتمنې او يادې کورنۍ زلمی د زده کړې لپاره د سيمې وتلي ښوونکي ته ورځي، ځوان غواړي چې له هرڅا او هر ډول پوهه او تجربه لاسته راوړي.

خو استاده ورته وايي:

ـ ته د شتمنې کورنۍ ځوان يې، تل دې په نورو امر کړی او تل نورو راوړې او تا خوړلې، ته زما شاګردي نه شې کولای.

ځوان ډاډه ورکوي چې دی د هرې سختې زغملو ته اماده دی. له ډېر بحث وروسته استاد يې په يوه شرط ورسره مني چې د هر امر اطاعت به کوي.

لومړنۍ دنده چې ور سپاري هغه د سيمې د عبادت ځای د پاک ساتلو مسوولیت دی. ډېره موده د عبادت ځای پاکي او صفايي کوي او د استاد هر امر ته لبيک وايي.

يوه ورځ پخوانيو زده کوونکو خپل استاد ته وويل چې ځوان د اصلي زده کړو لپاره اماده دی، ازموينه کې بريالی شو خو استاد وايي چې نور وخت ته هم اړتيا لري.

يوه ورځ يې د خاورو خځلو سطل لاس کې و چې يو کس ورسره ټکر وکړ او سطل ترې چپه شو، ځوان سخت په قهر شو:

ـ اخ کاش پخوا راسره مخ شوی وای، که دا عبادت ځای نه وای ما به در سره کتلي وو..

دا ډرامه استاد جوړه کړې وه، خپلو زده کوونکو ته يې وښودله چې ځوان لا هم د خپل تېر ژوند په بند کې او سېږي.

بله ورځ همدا پېښه بيا تکرار شوه او ځوان بيا هم تند غبرګون وښوده، دريیم ځل عين کيسه بيا تکرار شوه، خو دا ځل ځوان هېڅ هم ونه ويل، خځلې يې ټولې کړې او په خپله مخه لاړ.

استاد خپلو زده کوونکو ته وويل:

ـ ځوان د زده کړې لپاره اماده دی، ما ته يې راولئ!

۱۴/۰۷/۲۰۱۵

د مسعود لعلي له کتابه

اکسیجن

د یوه ښاري مسافر شپه په کلیوالي سیمه کې راغله، د خونې کړکې نه خلاصېدې، نیمه شپه د مسافر زړه تنګ شو، پاڅېده په کړکیو یې زور وواهه خو خلاصې نه شوې. پای کې یې یوه ښېښه ماته کړه، تازه هوا یې تنفس کړه او ارام ویده شو.

سهار چې له خوبه پاڅېده ګوري چې د الماری ښېښه یې ماته کړې ده او کړکۍ رکه روغه ده. هغه یوازې د اکسیجن په فکر اکسیجن اخیسته.

کابل

۲۰۱۴-۳-۱۲

الماس چېرې دي؟

یو بزګر خبرېږي چې په افریقا کې د الماسو معدنونه راوتي دي چې ډېر خلک یې د شتو او بې حسابه پیسو خاوندان کړل.

دی هم خپله ټوله ځمکه او جایداد پلوري او د افریقا پر لور روانېږي. پوره دولس کاله په افریقا کې منډې ترړې وهې خو یوه روپۍ ګټه هم نه کوي.

بزګر دا هرڅه نه شي زغملی، پای کې ځان دریاب کې غرقوي.

له بلې خوا هغه کس چې د دغه بزګر ځمکه اخیستې وه، یوه ورځ یې د ویالې په غاړه یوه ځلېدونکې ډبره پیدا کړه، مالومه شوه چې دغه ډبره د نړۍ نایابه الماس دی. د الماسو سوداګر د ځمکې خاوند سره یو ځای کېږي او هغه سیمه لټوي چې الماس یې پکې پیدا کړی وو.

له کیندنو وروسته مالومېږي چې د ځمکې لاندې د الماسو ستر خزانه ده. خو بزګر پرته له دې چې پښو لاندې ځمکه وګوري تر افریقا ورسېده او د کبانو خوراک شو.

د مسعود لعلي له کتابه / مشکلات را شکلات کنید

امانت

سارا له خپل خاوند او دوو زمانو سره ډېر خوشاله ژوند لورده، سارا يوه هوښاره او وفاداره مېرمن وه.

د سارا خاوند د زړه د ناروغۍ له امله روغتون کې بستر شو.

سارا له خپلو دوو زمانو سره په کور کې يوازې پاتې شوه، يوه ورځ د څه کار لپاره له کوره ووته، کله چې کور ته راستنه شوه، ګوري چې د غبرګو زامنو مړي ورته پراته دي. زامن يې په يوې ترافيکي پېښه کې وژل شوي وو.

مور د زامنو غم په يوازې ځان زغمي، هغې به اند ېښنه کوله چې په څه ډول خپل خاوند چې د زړه ناروغي هم لري پوه کړي چې زامن يې مړه شوي دي.

هغه ورځ هم راغله چې خاوند يې کور ته راغی، سارا ته غاړې وت او د زامنو پوښتنه يې وکړه، څو چې زړه ته يې رانژې او خپله څو ورځينۍ ستړيا لرې کړي.

خو سارا ورته وويل چې هغوی ښه دي، ته حمام او لږ څه استراحت وکړه بيا به يې وګورې.

څو چې خاوند له خوبه راوېښېده سارا د غرمې دوډۍ تياره کړه، ښځه او خاوند ډوډۍ ته کېناستل، خاوند بيا د خپلو زامنو پوښتنه وکړ. خو سارا ورته وويل:

-د هغوی اند ېښنه مه کوه، لومړی د يوې ستونزې په حل کې راسره مرسته وکړه، بيا به د هغوی په هکله خبرې کوو.

خاوند د مرستې ډاډ ورکړ او د ستونزې په هکله يې مالومات وغوښتل.

سارا ورته وويل:

-څو ورځې چې ته په کور کې نه وې، ستا يو ملګری راغی او دوه ډېر قيمتي او نايابه غمي يې مونږ ته امانت راکړل. اوس راغلی چې دغه غمي بېرته واخلي خو زما زړه نه کېږي چې دا قيمتي غمي بېرته ورکړم. زه ورسره ډېره مينه لرم، ما ته خورا ارزښت لری، نه پوهېږم چې څه وکړم؟

خاوند حيران شو، مېرمنې ته يې وويل:

ـ ته خو داسې مېرمن نه وې چې د خلکو مال ته سترګې پټې کړې؟ ته خو ډېره امانت داره او ژمنه مېرمن وې؟

ـ خو ما هېڅ کله داسې قيمتي غمي نه دي ليدلي، ما ته ډېر ارزښت لري.

خاوند په قهر شو:

ـ هغه ستا شته نه دي، هغه امانت دی امانت. غمي ورته بېرته ورکوو، زه درسره مرسته کوم چې د غميو په ورکولو سره هېڅ خواشينې نه شې، همدا اوس دا کار کوو.

سارا په ارامۍ وويل:

ـ هرڅه چې ته وواېې هماغسې کوم، که رښتيا وو ايم غمي يې رانه بېرته اخيستي دي. دا قيمتي غمي زموږ زامن دي، چې الله پاک موږ ته امانت راکړي وو، ته چې روغتون کې وې بېرته يې رانه واخيستل.

خاوند د خپلې هوښيارې مېرمنې په مطلب پوی شو، يو بل ته غاړې وتل او ډېره شيبه يې د يو بل په اوږه اوښکې تويې کړې او دغه له تحمله وتی غم يې په ډېرې هوښيارۍ ومانه.

د مسعود لعلي له کتاله (جناب عشق عزيز است فرومګزارش)

۲۰۱۴ـ۰۳ـ۰۴

کابل

بادار او بزګر

بادار د خپل بزګر د حال پوښتنه وکړه، بزګر په ډېرې خواشینۍ وویل:

- زه الله پاک ډېر غریب پیدا کړی یم، ټول عمر مې په کړاوونو کې تېر شو ، هېڅ کله مې ګیله نه ده کړې خو له دې هرڅه سره، سره وګوره ! زما د یوائېني زوی سترګې کږې دي او هرڅه ورته دوه، دوه ښکاري.

بادار یې په ځواب کې وویل:

-زما د زوی سترګې هم کږې دي، خو ته ډېر شکایت کوې.

بزګر وویل: باداره ! زما او ستا تر منځ دا فرق دی چې ستا زوی ته ټولې نیک بختۍ دوه، دوه ښکاري خو زما زوی ته بدبختۍ.

بهلول

:یوه ورځ بهلول په لاره تېرېده، یو ښوونکی یې ولیده چې زده کوونکو ته وایي

..زه فلاني امام سره په درېوو مسایلو مخالفت لرم

.لومړی- هغه وایي چې الله تعالی نه لیدل کېږي نو څه چې نه لیدل کېږي هغه وجود نه لري

دوهم- هغه وایي چې الله تعالی به ابلیس په جهنم کې وسېځي. حال دا چې ابلیس خپله له اوره جوړ شوی دی اور په اور نه سېځل کېږي.

درېیم- هغه وایي انسان ټول کارونه په خپل اختیار ترسره کوي. دا هم سمه نه ده، ځکه چې انسان له مجبوریته ځینې کارونه ترسره کوي یا غیر ارادي کارونه ترسره کوي.

کله چې بهلول دا خبرې واورېدې په قهر شو او استاده یې په وچلي باندې په کلکې لوټې وویشت، د استاد په وچلي وینې روانې شوې، استاد او زده کوونکي، بهلول د وخت خلیفه ته را وست او ترې شکایت یې وکړ.

:خلیفه د پېښې په هکله مالومات وغوښتل، استاد ورته وویل

..زده کوونکو ته مې سبق ویلو چې بهلول په ډبرې وویشتم

:بهلول ترې وپوښتل

۔استاده! تا درد ولیده؟

.استاد وویل: نه، درد خو نه لیدل کېږي

:بهلول یې په ځواب کې وویل

..نو کله چې درد نه لیدل کېږي، په دې مانا ده چې درد نشته

بله دا چې ته هم له خاورې جوړ یې او لوټه هم له خاورې جوړه ده، یانې چې تا باندې یې هیڅ اغېزه نه ده کړې.

درېم، تا وويل چې انسان په خپل اختيار نه دی. بيا خو زه هم اړم وم چې تا په دبره وولم. نو زه له کومه د سزا وړ يم؟

استاد چې کله د بهلول دلايل واورېدل خجالته شو او په تېټ سر پخپله مخ روان شو

20/05/2015

جلال کوټ

بوختيا

وړه لور د خپل پلار څنګ ته ورغې، پلار په خپلو دفتري چارو داسې بوخت دی چې د سر ګرولو ته هم وخت نه لري څکه خو د لور راتګ ته هم نه متوجه کېږي.

لور پوښتنه وکړه:

ـ پلار جانه ! څه کوې؟

پلار په ځواب کې وايي:

ـ هېڅ لورې ! د سبا ورځې پلانونه جوړوم، دا د هغو مهمو کسانو نومونه دي چې سبا بايد ورسره وګورم.

لور له لږې شېبې چوپتيا وروسته وايي:

ـ پلار جانه ! ايا زما نوم هم په دې ليست کې زياتوې؟

۲۰۱۴ـ۰۵ـ۰۷

کابل

څه چې کړې هغه به رېبې

د چین په یوه بازار کې یو بوډا سوالګر اوسېده، هرچا ته یې خپل کچکول نیولی و، له پیسو نیولې تر وریجو او غنمو پورې له هېڅ شي ببرته نه و.

یو سهار چې کله په سوال پسې ووت، ګوري چې مخامخ بادشاه له خپل لښکر سره را روان دی او خلکو باندې سوغاتونه وېشي.

سوالګر زړه کې سخت خوشاله شو، له ځانه سره یې وویل:

ـ که خیر وي نن به له بادشاه نه ارزښتمنده ډالۍ اخلم، نن به مې د عمرونو ارمان پوره شي، د پاچا د لاس ډالۍ!

سوالګر له ډېرې خوښۍ نه په نڅا شو او پاچاته یې خپل کچکول ونیوه. پاچا د دې پر ځای

چې سوالګر ته څه ورکړي له سوالګر نه یې وغوښتل چې دی ورته څه ډالۍ ورکړي.

د پاچا له دې خبرې سره د سوالګر ټولې هیلې خاورې شوې، سوالګر په قهر شو او کچکول نه یې دوه دانې وریجې پاچاه ته ورکړې او پاچا روان شو.

سوالګر ټوله ورځ په قهر و او له ځانه سره غورېده، پاچاته یې بد، رد ویلې.

شپه شوه سوالګر خپلې جونګړې ته لاړه، د کچکول وریجې یې تشې کړې، خو کتل یې چې کچکول کې څه شی ځلېږي، دا ځلېدونکي ځیزونه، د دوو دانو وریجو په اندازه سره وو.

نو څه چې کړې هغه به ریبې.

۲۰۱۴ـ۰۳ـ۱۳

کابل

پاچا او ساتونکی

د ژمي په یوې سړې شپې کې پاچا له ماڼۍ نه بهر شو ، د ماڼۍ مخې ته یې یو بوډا ساتونکی ولیده چې نرۍ جامې یې په تن دي. پاچا ترې وپوښتل:

۔هوا ډېره سړه نه ده؟

بوډا وویل:

۔۔پاچا صیب، هوا سړه ده، خو زه تودې جامې نه لرم، اړ یم چې دا سړې شپې تحمل کړم

پاچا په مهربانۍ وویل:

۔۔زه همدا اوس ماڼۍ ته ورځم او تا ته تودې جامې در لېږم

بوډا خوشاله شو ، له پاچا نه یې مننه وکړه خو د جامو ژمنه د پاچا له یاده ووته.

سبا سهار پاچا خبر شو چې بوډا مړ شوی دی او پاچا ته یې په یو کاغذ کې لیکلي دي

ای زما پاچا ! ما په خپلو نریو جامو د ژمي ډېرې سړې شپې ورځې تېرې کړې دي خو مړ نه شوم،) اما ستا د تودو جامو ژمنه لکه چې ما ووژني(

۱۱/۰۵/۲۰۱۵

پاچا او وزیر

پاچا غوښتل چې خپل وزیر وټاکي، د سیمې څلور تنه پوه او هوښیار کسان یې راوغوښتل او ټول یې یوې خونې ته بوتلل، ورته یې وویل:

ـ څو شیبې وروسته به د خونې دروازه په تاسو پسې بنده شي خو د دې خونې قلف څه عادي قلف نه دی، دا د ریاضي په فورمول خلاصیږي، څو پورې چې د ریاضي فورمول حل نه کړئ، قلف نه خلاصیږي.

له دې خبرې وروسته پاچا له خونې ووت او ور یې بند کړ.

خونه کې څلور پوهان پاتې شول، درې تنه پاڅېدل او د ریاضي فورمول په حلولو یې پیل وکړ چې د قلف خلاصولو چل زده کړي.

یو تن د د خونې په کنج کې غلی کېناست، سترګې یې پټې کړې او په ژور فکر کې ډوب شو.

درې تنه پوهان د ریاضي سوالونو په حلولو لګیا وو چې ناست کس راپورته شو، د دروازې پر لور روان شو، ور یې ټیل وهلو، پرته له کومې ستونزې خلاص شو او د باندې ووت.
په خونه کې هغه درې کسان د ریاضي په حلولو دومره بوخت ول چې د وره خلاصېدو ته هېڅ متوجه نه شول.
څو شیبې وروسته پاچا له هغه عالم سره چې له خونې ووت بېرته خونې ته راغی او ویې ویل:
ـ کار بس کړئ، ازموینه پای ته ورسېده او ما خپل وزیر انتخاب کړ.

پوهانو په حیرانیتا پوښتنه وکړه چې هغه خو غلی ناست و او هېڅ کار یې نه کاوه، نو تا ولې هغه خپل وزیر انتخاب کړ؟

نوی وزیر وویل: زه ځکه غلی کېناستم، څو پورې فکر وکړم چې ایا ور په رښتیا هم بند شوی دی او کنه؟ بیا مې له ځانه سره فکر وکړ چې له کومه ځایه یې پیل کړم؟ او څه ډول دا ستونزه حل کړم؟ بس زه هم پاڅېدم او کله مې چې ور وکوت نو خلاص و، زه هم له خونې بهر شوم.

پاچا وویل: بالکل همداسې ده. ور قلف شوی نه و، زه دې ته په تمه وم چې په تاسو کې څوک د موضوع په هکله رانه سمه پوښتنه وکړي، خو تاسو له واره د ریاضي فورمول په حلولو پیل وکړ. دا هغه وخت و چې تاسو له لاسه ور کړ.

که ټول عمر مو زحمت ویستی وای نو دا فورمل به نه وای حل شوی. نو زما نوی وزیر پوهېږي چې په څه وخت کې څه وکړي. لومړی پوښتنه باندې ځان پوی کړئ بیا یې د حل کوښښ وکړئ.

۲۰/۵/۲۰۱۵

د مسعود لعلي له کتابه

له تیږې یې زده کړه!

زده کوونکی په شکایت د استاد څنګ ته لاړه او د خلکو له بې ځایه انتقادونو او ملنډو یې ګیلې پیل کړې. استاد وویل:

- چې د فلاني سیند په غاړه یوه توره تیږه ده، لاړه شه، چې څه دې زړه غواړي ورته ویې وایه، زړه دې ښه تش کړه او بېرته راشه.

زده کوونکی همداسې کوي، د سیند غاړې ته ورځي او څه یې چې په خوله راځي تیږې ته یې وایي، له څه ځنډ وروسته بېرته د استاد څنګ ته ورځي.

استاد یې پوښتي:

-زړه دې تش شو؟

زده کوونکي په مسکا وویل:

-.هو هو

استاد بیا پوښتنه وکړه:

-تیږې ستا د خبرو پر وړاندې عکس العمل وښوده؟

زده کوونکی حیران شو:

ـ نه ! تیره خو خبرې نه شي کولای

استاد وویل:

ـ حوصله له تیرېږ زده کړه، د دې لپاره چې د دوست او دښمن په خبرو ونه زوربږې باید له تېرېږ یې زده کړې.

(د مسعود لعلی له کتابه/ به دنیا امده ایم تا ان را تغیر دهیم)

جلال اباد

۸/۷/۲۰۱۵

ټګي

د یوه حاکم د هرکلي لپاره یوه ډله هنرمندان راغونډتل شوي وو، چې د هرکلي لپاره یې سندره ووایي او موسیقي وغږوي.

حاکم ځنډ وکړ او هوا هم سړه وه، د هنرمندانو په کتار کې یوه کس له ځانه سره وویل:

ـ هنرمندان ډېر دي، زه خو په دې سړه هوا کې هېڅ غږ نه شم پورته کولای، که زه سندره ووایم که یې ونه وایم څه؟ راځه دوی به سندره وایی زه به هسې خوله خوځوم.

حاکم راغی او د موسیقۍ استاد امر وکړ چې سندره پیل کړي.

یو مهال د ټولو هنرمندانو خولې خوځېدې خو اواز یې نه پورته کېده، ځکه هغه شیبه ټولو یو ډول فکر کړی و.

۳۰/۷/۲۰۱۵

کابل

(د مسعود لعلي له کتابه/ عمر کوتاه نیست ما کوتاهي میکنیم)

د ځمکې په سر جنت

په تېرو زمانو کې يو استاد له خپلو زده کوونکو سره يوې ښکلې سيمې ته لاړه چې د ځمکې پر سر د جنت په نوم يې شهرت درلوده.

د ځنګله يوې څنډې کې يوه زړه جونګړه ښکارېده، زده کوونکو يو بل ته وويل چې په دې سمسوره او اباده سيمه کې دومره زړه جونګړه؟

يوه زده کوونکي د جونګړې ور وټکاوه، پلار، مور او درې زامن له کوره راووتل چې زړې جامې يې په تنه وې او د غريبۍ او بې وسۍ نښې پکې له ورايه ښکارېدې.

استاد ترې پوښتنه وکړه:

ـ تاسو چې له خلکو لرې په دې ځنګله کې اوسېږئ غله دانه له کومه کوئ؟ دلته خو نه فصل شته او نه ښار او بازار شته.

د کور خاوند وويل:

ـ موږ يوه غوا لرو، هره ورځ ډېرې شيدې کوي، شيدې په ښار کې خرڅوو او خپل د اړتيا وړ توکي پرې رانيسو. لږې شيدې چې پاتې شي، پنير او مستې ترې جوړوو او خپله يې خورو.

استاده د کور له خاوند نه مننه کوي او له زده کوونکو سره په خپله مخ ځي.

يو ځای کې استاد خپلو زده کوونکو ته وايي:

ـ هغه غوا د کور د خاوند ده، له کمره يې لاندې وغورځوئ!

زده کوونکي حيرانېږي، خو اړ وي چې د خپل استاد خبره ومني، پای کې همداسې کوي، غوا له کمره لاندې غورځوي او په خپله مخ ځي.

کلونه وروسته هغه ځوان چې غوا يې وژلې وه، غټ مقام ته رسېږي، يوه ورځ پرېکړه کوي چې ځنګل ته لاړ شي او د کور له خاوند نه بښنه وغواړي او د غوا قيمت هم ورکړي.

ځوان چې کله ځنګله ته رسېږي ګوري چې د زړې جونګړې پر ځای ښکلې بنګله جوړه شوې ده، شاخوا يې ګڼې ونې او ګلان ولاړ دي، د کور په انګړ کې ډول ډول موټر کتار درول شوي دي.

ځوان ورځي او د کور ور ښکوي، کله چې د کور خاوند راځي راغلی ځوان یې پېژني چې هماغه کورنی ده. ځوان لا حیرانېږي او د کور له خاوند نه پوښتنه کوي:

-ستاسو په ژوند کې دومره ستر بدلون؟ دا څنګه امکان لري؟ تاسو څه کړي دي؟

د کور خاوند وایی:

-موږ یوه غوا درلوده چې د شیدو له پلورلو نه یې زموږ د کور مصارف پوره کېدل، هغه غوا له کمره ولوېده او مړه شوه. د کور د لګښت لپاره اړم شوم چې ځمکه کې فصل ورکم، د فصل پخېدل ډېر وخت غواړي، نو اړ شوم چې ځنګله کې وچ لرګي راټول کړم او خرڅ یې کړم، کله مې چې وچې ونې وهلې نو اړ وم چې پر ځای نوي نیالګي کېنوم. نیالګیو پسې ښار ته لاړم، هلته مې نوې جامې، د کور اسباب او نور څیزونه ولیدل.

تر لومړي فصل پورې مو لږې ستونزې درلودې خو کله مې چې فصل ورسېده زموږ ټولې ستونزې حل شوې. بیا مې خپل کارو بار لا پراخه کړ، پمبه مې وکرله، پمپې نه مې رخت جوړ کړ. اوس مې ژوند ډېر ښه دی، مخکې مې هېڅ کله هم فکر نه و کړی چې د دې سیمې ځمکې به دومره ښه فصلونه کوي.

۲۴/۷/۲۰۱۵

(د مسعود لعلي له کتابه/ بهشت یا جهنم انتخاب به شماست)

چنګیزخان او شاهین

یوه ورځ چنګیز خان خپل ګران شاهین په لاس کېنوې له خپلو سپاهیانو او درباریانو سره د ښکار لپاره ځنګله ته ځي.

له ډېرو منډو رامنډو وروسته هم ښکار نه شي کولی، ځکه خو ټول بېرته خپل پڼغالي ته راځي.

چنګیز خان له خپلو ملګرو بېلیږي او یوازې ځنګله ته ځي چې ښکار وکړي.

ټوله ورځ په ځنګله کې په ګرځېدو تېروي. چنګیز تږی کیږي، خو د اوړي ګرمیو د ځنګله اوبه وچې کړې وې، په ګرځېدو، ګرځېدو، یو ځای کې اوبه پیدا کوي چې ځاځکی، ځاکی تو یږي.

چنګیزخان خپل شاهین په یوې تیرې کېنوي او خپل جام د ابو ځاڅکو ته نیسي. له څه ځند وروسته جام ډکیږي. همدا چې جام خولې ته را پورته کوي، شاهین په یوه پړک سره د چنګیزخان د اوبو جام چپه کوی او بېرته په خپل ځای کېني. چنګیز خان ته سخته غوسه ورځي، خو شاهین دده د خوښې مرغه وي او هېڅ هم ورته نه وایی.

چنګیز خان جام پاکوي او بیا یې د اوبو ځاڅکو ته نیسي، لا نیم شوی نه وي چې شاهین یو ځل بیا په جام برید کوي او چپه کوي یې.

دا ځل چنګیزخان لا قهریږي، دا ځل جام د اوبو ځاڅکو ته ږدي او خپله توره په لاس ودریږي.

جام له اوبو ډکیږي، لا یې شونډې نه وې ور وړې چې شاهین پرې حمله کوي، خان چې همدې ته متوج وي، شاهین په توره وهي او وژني یې.

خان چې تندې وارخطا کړی وي، په یوه منډه د اوبو سرچینې ته ورځي چې ژر جام را ډک او ویې څښي.

کله چې سرچینې ته رسیږي ګوري چې د اوبو په ډنډ کې ډېر خطرناکه مار مړ پورت دی او که خان دا اوبه څکلې وای، هماغه شېبه به یې د مرګ لپاره سر ایښی وای.

خان د خپل شاهین په مرګ سخت خواشینی کیږي، مړ جسد یې غېږ کې اخلي، ماڼۍ ته ورځي او درباریانو ته امر کوي چې د شاهین مجسمه جوړه او په وزره یې دا جمله ولیکي

(د قهر پر مهال هر ډول عمل د ناکامۍ لامل کیږي)

۱/ ۲۰۱۴/۴

چې ټوله خونه ډکه شي

له ډېرو کلونو منډو ، ترړو وروسته په سپین سر د کاروبار خاوند شو ، بوډا ستر سوداګر یز مرکز جوړ کړ، چې زرګونو خلکو ته یې د کار او فعالیت زمینه برابره کړه.

له څه وخت وروسته بوډا ته اندېښنه پیدا شوه چې له مرګ وروسته به یې دا کاروبار څنګه کېږي؟ ځکه چې بوډا اولاد نه درلوده.

هغه ته خپل درې وربرونه تر هرچا نژدې او منلي وو. یوه ورځ درې واړه وربرونه راغواړي، ټولو ته یوه اندازه پیسې ورکوي او ورته وایي:

-دا پیسې واخلئ، داسې څیز پرې واخلئ چې زما خونه ډکه کړي، کوښښ وکړئ چې لږې پیسې مصرف کړئ او تر مازدیګره به بېرته راځئ.

وربرونه ښار ته روانېږي، هر یو په دې فکر کې وي چې څه واخلي چې تر نورو غوره وي او خونه دې هم پرې ډکه شي، هر یو په خپل کار پسې روانېږي او مازدیګر د خپل تره دفتر ته ډک لاسونه ورځي.

لومړی وروور غټې، غټې بوجۍ خونې ته دننه کوي، کله چې بوجۍ خلاصوي ګوري چې (سفنج) نه ډکې دي، یوې شېبې کې خونه ډکېږي.

دوهم وروور راځي، ده سره هم غټې، غټې بوجۍ وي کله یې چې خلاصوي ګوري چې ټولې له هوایي پوکانو ډکې دي، خونه له رنګارنګو پوکانیو ډکېږي.

دریم وروور د وره په مخ کې دیواله ته ډډه لګولې وي، تره ترې پوښتنه کوي:

-بچیه ! تا څه راوړي؟ ولې غلی یې؟

وراره یې په ځواب کې وایي:

-کاکا جانه ! ماته دې چې کومې پیسې راکړې وې، نیمې مې خپلې کورنۍ ته ورکړې، ځکه چې تېره شپه مو کور اور واخیست او هېڅ مو نه درلودل. لاره کې مې د ځوانانو خیریه ټولنه ولیده، څه پیسې مې له هغوی سره مرسته وکړه او څو روپۍ چې راسره پاتې شوې، یوه شمعه مې راوړه. شمعې ته اور اچوي، د شمعې تته رڼا د خونې هر ګوټ ته ځان رسوي او رڼوي یې.

خدای ته لیک **ارش ننګیال**

بوډا خپل وراره په غېږه کې نیسي، ښکلوي یې او وایي:

- ته زما د شتو ګټونکی یې، تا له هغو پیسو چې ما د رکړې وې ډېره ښه او پر ځای ګټه واخیسته، ته زما ځای ناستی یې، مبارک دې شه!

(د مسعود لعلي له کتابه/ جانب عشق عزیز است، فرومګذارش)

۰۵/۰۷/۲۰۱۵

هغه ته خپل درې وربرونه تر هرچا نږدې او منلي وو. یوه ورځ درې واړه وربرونه راغواړي، ټولو ته یوه اندازه پیسې ورکوي او ورته وایي:

- دا پیسې واخلئ، دا سې څیز پرې راوړئ چې زما خونه ډکه کړي، کوښښ وکړئ چې لږې پیسې مصرف کړئ او تر ماز دیګره به بېرته راځئ.

وربرونه ښار ته روانېږي، هر یو په دې فکر کې وي چې څه واخلي چې تر نورو غوره وي او خونه دې هم پرې ډکه شي، هر یو په خپل کار پسې روانېږي او ماز دیګر د خپل تره دفتر ته ډک لاس ورځي.

لومړی ورور غتې، غتې بوجۍ خونې ته د ننه کوي، کله چې بوجۍ خلاصوي ګوري چې (سفنج) نه ډکې دي، یوې شېبې کې خونه ډکېږي.

دوهم ورور راځي، ده سره هم غتې، غتې بوجۍ وي کله یې چې خلاصوي ګوري چې ټولې له هوایي پوکانو ډکې دي، خونه له رنګارنګو پوکانیو ډکېږي.

دریم ورور د وره په مخ کې دیوا له ته ډډه لګولې وي، تره ترې پوښتنه کوي:

- بچیه! تا څه راوړي؟ ولې غلی یې؟

وراره یې په ځواب کې وایي:

- کاکا جانه! ماته دې چې کومې پیسې راکړې وې، نیمې مې خپلې کورنۍ ته ورکړې، ځکه چې تېره شپه مو کور اور واخیست او هیڅ مو هم نه درلود. لاره کې مې د ځوانانو خیریه ټولنه ولیده،

څه پیسې مې له هغوی سره مرسته وکړه او ځو روپۍ چې راسره پاتې شوې، یوه شمعه مې راوړه. شمعې ته اور اچوي، د شمعې تته رڼا د خونې هر ګوټ ته ځان رسوي او رڼوي یې.

بوډا خپل وراره په غېږه کې نیسي، ښکلوي یې او وایي:

ـ ته زما د شتو ګټونکی یې، تا له هغو پیسو چې ما در کړې وې ډېره ښه او پر ځای ګټه واخیسته، ته زما ځای ناستی یې، مبارک دې شه!

(د مسعود لعلي له کتابه/ جانب عشق عزیز است، فرومګذارش)

۰۵/۰۷/۲۰۱۵

جلال اباد

خدای(ج) ته لیک

یوه ورځ د پوست د اداري کارکوونکي یو لیک ترلاسه کوي چې پرې لیکلي وي(خدای(ج) ته لیک) مامورینو ته اند ېښنه پیدا کېږي، ټول په ګډه لیک پرانیزي، لیکل شوي وي.

پاکه ربه، زه یوه زړه کونډه یم، سخت ژوند لرم، یوه اوونۍ وروسته نوی کال دی، ما ورته لس (ډالره په خورا سختۍ راټولې کړې وې چې هغه هم رانه غلو یوړې. اوس حیرانه یم چې څه وکړم؟ (پرته له تا بل څوک نه لرم چې مرسته ترې وغواړم

د پوست کارکوونکي چې د لیک تراغیز لاندې راغلي وي، خپل جیبونه لټوي، راټولې شوې پیسې ۹۲ ډالره کېږي.

دوی هم پیسې په لیک کې ورلیږي.

له نوي کال وروسته د هماغې مېرمنې بل لیک راځي چې پکې لیکل شوي وي.

پاکه خدایه ! له تانه ډېره مننه کوم چې له ماسره دې مرسته وکړه، ستاسو له برکته مې خوښ او (خوشاله اختر تېر کړ. خو هغو پیسو کې څلور ډالره کم وو، ډاډه یم چې دا پیسې به د پوست کارکوونکو وهلې وي.

۳۰/۷/۲۰۱۵

کابل

(...د مسعود لعلي له کتابه / مثل زرافه باش)

د بهلول جومات

وايي: بهلول په لاره تېرېده، یوه ډله خلک یې ولیدل چې د جومات په جوړولو لګيا دي، پوښتنه یې وکړه:

-دا څه کوئ؟

خلکو ورته وویل جومات جوړوو.

بهلول بیا پوښتنه وکړه:

-د څه لپاره؟

خلک حیران شول چې څه ځواب ورکړي، یوه وویل:

-د خدای د رضا لپاره.

بهلول د خلکو د ازموینې لپاره د شپې راځي او د جومات په سر لیکي (د بهلول جومات)

سبا چې خلک خبرېږي راځي او بهلو ته ښه خیته وهل ورکوي چې ولې یې د خلکو زحمتونه د ځان په نامه کړي دي.

بهلول خوارکی وايي:

-خو تاسو ویل چې جومات د خدای د رضا لپاره جوړو. خلک به غلط شي، اما الله خو هرڅه نه خبر دی!

د شیطان وسیلې

وايي: یوه ورځ شیطان پرېکړه وکړه چې نور به له خپلې دندې استفا ورکوي، خپل ټول وسایل یې بازار ته د پلورلو لپاره یوړل.

په وسایلو کې ځان غوښتنه، کرکه، وېره، قهر، حرص، حسد ، شهوت، نفرت او داسې نورې وسیلې شاملې وې.

خو په دغو وسایلو کې یوه یې ډېره زړه ښکارېده او بیه یې هم تر نورو ډېره ګرانه وه.

یوه کس ترې پوښتنه وکړه:

ـ دا ګرانه وسیله څه شی ده؟

شیطان ځواب ورکړ:

ـ دا نا امیدي یا ناهیلې ده.

اخیستونکي پوښتنه وکړه:

ـ نو ولې تر نورو دا ډېره ګرانه او زړه ده؟

شیطان یې په ځواب کې وویل:

ـ دا ځکه چې دا وسیله تر نورو ماته ډېره ګټوره وه، کله چې نورو وسایلو ګټه نه کوله نو بیا مې له دې وسیلې نه ګټه اخیسته.

کله چې به مې یو څوک نا هیلی کړ بیا نو هر کار مې چې غوښته ورباندې ترسره کاوه مې. دا وسیله مې په هر انسان امتحان کړې ده، ځکه خو داسې زړه شوې.

۱۰/ ۵ /۲۰۱۴

کابل

د مینې معجزه

په المان کې یوې ښځې او خاوند ډېر خوشاله ژوند درلوده، په ژوند کې یې د هېڅ شي کمی نه و، کمی یوائې د اولاد و.

یوه ورځ د غم غلطولو لپاره یوه ځنګله ته په چکر لاړل. لا یې په ځنګله کې ننداره نه وه پیل کړې چې، ښځې ناڅاپه د پړانګ یو وړوکی بچی ولیده، ښځې منډه کړه او د پړانګ بچی یې په غېږ کې ونیوه او موټر ته په منډه ورغله او له ځنګل نه وتښتېدل.

اوس د کورنۍ دوه کیسزه غړي درې شول، ښځې د پړانګ د بچي پالنه او روزنه په داسې ډول کوله لکه خپل اولاد یې چې وي.

پړانګ لکه د دغې دوه کسېزې کورنۍ مشر اولاد، د مینې او پېرزوینو په ماحول کې زلمی کېږي.

وخت تېرېده، د ښځې خاوند مړ شو، د خاوند له مرګ سره ښځې باید د پېسو د لاسته راوړلو لپاره کار کړی وای، ښځې په یو بل ښار(مجارستان) کې دنده پیدا کړه، مېرمن اړه وه چې د شپږو میاشتو لپاره له پړانګه بېله شي.

مېرمن خپل پړانګ ژوبڼ ته وسپاره، د ساتنې او پالنې پېسې یې هم ورکړې او د ژبڼ له مسوولینو نه لیک اخلي چې هر وخت یې لیدو ته راتللی شي او که هروخت وغواړي پړانګ بېرته اخیستلی شي.

مېرمن خپل نازولی او یوائېني همراز د لومړي ځل لپاره یوازې پرېږدي او په اوږد سفر روانېږي.

له شپږو میاشتو بېلتون وروسته مېرمن په ډېره بېړه ژبڼ ته ننوځي او رسا هغه قفس ته ورځي چې خپل نازولی پړانګ یې پکې اچولی و، د قفس ور خلاص وي او دننه ورځي:

ـ اوو زما ښکلیه پړانګه ! زه په تاسو پسې ځومره خفه شوې وم. زه له تا سره ډېره مینه لرم !

مېرمنې له پړانګ نه غبرګ لاسونه چاپېره کړي وو، پړانګ هم د ښځې په اوږه خپل سر کېښوده، چې ناڅاپه د پړانګ د ساتونکي شور او چیغې پورته شوې.

ـ او خدایه ! وه مېرمنې ! ستا پلانګ ستا له بېلېدو شپږ ورځې وروسته مړ شو. دا ستا پړانګ نه دي، دا یو داړونکی پړانګ دی.

خو وخت له وخته تېر شوی و، د ساتونکي چېغو او شور کومه ګټه نه کوله، ځکه چې پړانګ د مېرمنې له مينې ډکه غېږه کې خرې، خرې پروت و.

۱/ ۳/ ۲۰۱۴

د نور په لټه

يو هلک يو پوه او عالم ته ورځي، ورته وايي:

کلونه کېږي چې د نور په لټه يم، فکر کوم چې نژدې شوی يم ورته، خو تاسو راته دا ووايئ چې تر دې وروسته څه وکړم چې نور ته ورسېږم؟

عالم ترې پوښتنه وکړه:

-څه کار کوې؟

هلک وايي:

-تر دې دمه مې کوم کار نه دی زده کړی، پلار او مور مې راسره مرسته کوي، فکر کوم چې دا موضوع به ډېره مهمه نه وي.

عالم وايي:

-سمه ده خو ته داسې وکه چې نيمه دقيقه رسا د لمر سترګې ته وګوره !

هلک د عالم اطاعت کوي او د لمر سترګې ته ګوري، نيمه دقيقه وروروسته ورته عالم وايي چې اوس نو شاوخوا منظره وګوره او ووايه چې څه شي وينې؟

هلک وايي:

-ماته خو هېڅ هم نه ښکاري، سترګې مې د لمر رڼا وړي دي.

عالم يې په ځواب کې وايي:

ـڅوک چې یو اځې د نور په لټه وي او خپله دنده نه پېژني، له مسوولیت نه تېښته کوي هېڅ کله به نور پیدا نه کړي. څوک چې یو ازې لمر ته ګوري په سترګو به یې تیاره وي.

۲۰۱۴/ ۰۵/ ۱۳

کابل

د نیکۍ بدله

یو سړی له خپل اس او سپي سره چېرې روان و، یو ځای کې، ناڅاپه یو زورور اواز پورته کېږي او ټول خلک مړه کیږي. سړی بې له دې چې په ځان پوی شي، بلې دنیا ته ځي.

سړي له خپل اس او سپي سره مزل کولو چې یوې دښتې ته ورسېدل، دښته کې هوا سخته ګرمه وه، ټول تندې پسې واخیستل.

له لرې یې په یوې مرمرینې دروازې سترګې ولګېدې چې، له دروازې هاخوا ښکلې بڼ او د روانو اوبو رڼې چینې هم ښکارېدې. سړی په بیړه د وره ساتونکي څنګه ته ورځی:

ـسلام! ورځ مو نیکمرغه.

ـستړی مه شې!

ـدا ښکلی ځای څه نومېږي؟

ـدا جنت دی جنت.

سړی مسک شو، په لوړ غږ یې وویل:

ـڅومره ښه! اخر جنت ته راغلم! اوس که خیر وي د دې رڼې چینې په اوبو به ځان ښه موړ کړم.

ساتونکی یې په ځواب کې وایي:

ـکولای شي چې لاړ شې. هرڅومره اوبه چې څکلی شي ویې څښه.

ـاس او سپی مې هم تږي دي.

ـبخښنه غواړم، دې ځای ته څاروي او ځناور نه شي تللی.

د ساتونکي له دې خبرې سره مساپر خواشینی کیږي، که څه هم چې ډېر تږی وي، خو اوبه نه څکي او روانیږي.

له اوږد مزل وروروسته یوې کروندې ته رسیږي، کرونده سمسوره وي، د یوې ونې لاندې یو کس غځېدلی وي او پر مخ یې څادر غوړولی، مساپر پرې غږ وکړ:

ـسلام ! ورځ مو نیکمرغه.

پروت سړي د مساپر سلام ته ځواب ورکوي، مساپر ورته وو ایي:

ـزه، اس او سپی مې ډېر تږي یو.

پروت سړی په لاس اشاره کوي:

ـد هغو تېږو شاته یوه چینه ده، لاړ شئ چې څومره اوبه څکلی شئ و یې څکئ.

مساپر له خپل اس او سپي سره د چینې پر لور روانیږي، هلته اوبه څکي او بېرته د پروت سړي څنګ ته ورځي.

ـډېره زیاته مننه، موږ مو له مرګه وژغورلو.

ـهر وخت مو چې زړه وي دلته را تللی شئ.

ـد دې ځای نوم څه دی؟

ـجنت.

مساپر حیرانیږي او وایي:

ـد مرمرینې دروازې ساتونکي هم وویل چې هغه ځای جنت دی او ته وایی چې دا ځای جنت دی؟

ـهغه ځای جنت نه هغه دوزخ دی، دوزخ.

مساپر په بېړه وویل:

ـتاسو باید د هغوئ مخه ونیسئ. ځکه چې ستاسو له نوم نه استفاده کوي، غلط مالومات خلک بې لارې کوي.

- نه ! حقیقت کې هغوی له مور، سره ډېره مرسته کوي، ځکه هغه کسان چې خپل ملګري او دوستان یوازې پرېږدی همالته پاتې کېږي.

۱۴/۵/۲۰۱۴

کابل

د لیونو پاچا

په تېرو زمانو کې یو جادوګر غوښتل یې د یوه هېواد پاچاهي رنګه کړي.

د ښار په څاګانو کې یو ډول جادویي دارو اچوي چې ټول خلک لیونیان شي.

همداسې وشول، پرته د پاچا له کورنۍ نه چې ځانګړې څاګانې یې درلودې، د ښار ټول ولس لیونی شو.

پاچا دې پېښې ډېر خوابشنی کړ. یو شمېر فرمانونه یې صادر کړل څو د هېواد ملی امنیت، د ولس روغتیا او نورې چارې په سمه توګه سمبال کړي.

خو پولیسو او دولتي چارواکو هم د هغو څاګانو اوبه څښلې وې چې جادو شوې وې، نو امنیتي او دولتي چارواکو وویل چې پاچا لیونی شوی دی، ځکه خو په ګډو وډو سره دی. د پاچا فرمانونو ته هېڅ پام نه کوي.

کله چې ولس د پاچا له فرمانونو خبر شو، له واره یې په لاریونونو پیل وکړ او له پاچا یې غوښتنه کوله چې ژر تر ژره دې استعفا وکړي.

خو د پاچا مېرمنې له هوښیارۍ نه کار واخیسته، پاچا ته یې وویل:

- هرڅومره ژر چې کېږي باید د هغو څاګانو اوبه مونږ هم وڅښو، څو مونږ هم د ولس په شان شو، ګنې هرڅه به تباه شي.

پاچا همداسې وکړل، د پاچا ټولې کورنۍ د لیونتوب او بې وخښلې او له واره یې په اپلتو پیل وکړ.
ولس چې ولیدل پاچا هم د دوی په شان دی نو ویې ویل:

-زموږ پاچا تر ټولو غوره او هوښیار پاچا دی، یوازې همدا د پاچاهي لیاقت لري او بس.

کابل

۲۰۱۴-۰۵-۰۸

ډالۍ

یوه هوښیار سړي نوی او ښکلی کور اخلي، د نوي او ښکلي کور ترڅنګ یو پخوانی، زوړ کور وي چې یو بوډا او شوم سړی پکې اوسېږي. هغه تل هڅه کوله چې د ښکلي کور خاوند سره شخړه وکړي، کله به یې ښیښې ور ماتولې او د کور مخې ته به ورته ډېران اچولو.

یو سهار د ښکلي کور خاوند باندې راووت ګوري چې ډک سطل ډېران یې د کور مخې ته اېښی دی. د کور خاوند سطل تشوي په اوبو یې وینځي او بیا یې له تازه مېوو ډکوي. د بوډا کور ته روانېږي او ور یې ټکوي.

د وره له ټکېدو سره بوډا خوشاله کېږي چې د ښکلي کور خاوند یې په قهر کړی دی او اوس به ورسره شخړه وکړي.

همدا چې ور خلاصوي ګوري چې د ښکلي کور خاوند له ډک سطل مېوو سره ولاړ دی، له سلام وروسته یې د میوو سطل ورکړ او په مسکا یې وویل:

-چا سره چې څه ډېر وي په دوستانو یې وېشي.

(د مسعود لعلي له کتابه / (جانب عشق عزیز است فرو مګذارش)

۰۱/۰۷/۲۰۱۵

جلال اباد

دوه ناروغان

دوه ناروغان د روغتون په یوې خونې کې بستر شول، یو ناروغ چې د کړکۍ تر څنګ پروت و ، کولای یې شول چې شپه ورځ کې یو ساعت په خپل ځای کې کېني.

د ده ځای د کړکۍ ترڅنګ و ، خو بل ناروغ ته هیڅ اجازه نه وه چې له ځایه پورته شي او یا هم کېني.

د کړکۍ د څنګ ناروغ به یو مازیګر بل مازیګر له کړکۍ نه بهر کتل او څه به یې چې لیدل بل ناروغ ته به یې ویل:

ـ وګوره ! بهر د سیند غاړه ده، ګڼې ونې او ګلان هم لري، هرڅوک سیل او چکر ته راځي، ماشومان، مېرمنې، نارینه. هلته وګوره هلته ! د ګلونو څنګ کې دوه مین ناست دي.....

د ده له خبرو سره به پروت ناروا غ د خوښۍ احساس کاوه، د ژوند تېرې خاطرې به یې ذهن ته راتلې او له هرې خاطرې نه به یې خوند اخیسته. دی نور عادت شوی و ، تل به د مازیګري په تمه و.

یو سهار چې کله له خوبه راپاڅېده ګوري چې د کړکۍ د څنګ ناروغ مړ شوی دی.

د خپل یوائیني ملګري په مړینه سخت خواشینی کېږي.

څه وخت وروسته ناورغ له ډاکترانو غواړي چې د ده ځای د کړکۍ څنګ ته یوسي، خبره یې ومنل شوه او ناروغ یې د کړکۍ څنګ چپرکټ ته بوته.

ناروغ چې له ځایه نه شو پورته کېدای په ډېر زحمت او د لېچو په زور یې ځان کړکۍ ته نژدې کړ. اوږده ساه یې واخیسته لکه له ډېرو هلوځلو وروسته چې خپلې موخې ته رسېدلې وي. ناروغ په خوارۀ نظر له کړکۍ د باندې وکتل، خو ناڅاپه یې له خولې اه ووت او حک حیران شو. له کړکۍ بهر یوازې سپین دیوال ښکارېده او بس.

ناروغ ګومان وکړ چې شاید دیوال نوی جوړ شوی وی، له نریسې یې پوښتنه وکړه:

ـ دلته څه روان دي؟ له دې کړکۍ نه خو هېڅ هم نه ښکاري؟ ملګری به مې د ساحل او ګولونو یادونه کوله؟

نرسې یې په ځواب کې وویل:

ـ هغه ناروغ ړوند و..

خدای ته لیک

ارش ننګیال

کابل / ۱۳/۰۷/۲۰۱۵

ځوال

وايي: پخوا زمانو کې يو کس له ماشومتوبه غرونو کې تېرې ماتولې، دا يې کار او دنده وه. په خپل کار او کسب کې ډېره ستړی او ناخوښه و.

يوه ورځ د يوه سوداګر د کور له مخې تېرېده، زړه کې يې وګرځېدل چې کاش دی هم سوداګر وایی، خوښ او خوشاله ژوند به يې درلودلای، خلکو کې به شتمن او ځواکمن وای.

د خدای کړه دي، په يوې شېبې کې کارګر نه شتمن سوداګر جوړ شو، هستي، دارايي، مزدوران د هېڅ شي کمی نه و. هغه فکر کاوه چې د ښار تر ټولو ځواکمن انسان دی.

يوه ورځ يې د ښار حاکم وليده چې د کور له مخې يې تېرېده، خلکو ورته درناوی کاوه او ګڼه ساتونکي ورپسې روان وو، له ځانه سره يې وويل:

- کاش زه هم حاکم وای، چې خلکو راته درناوی او عزت را کړی وای او زه تر هرچا ځواکمن او پياوړی انسان وای.

دعا يې قبوله شوه، يوه شېبه کې حاکم شو. يوه ورځ په روان تخت کې ناست و چې د لمر وړانګو وسېځه، لمر ته يې وکتل او ويې ويل:

- لمر تر ټولو ځواکمن دی، کاش لمر وای.

همدا سې وشول کارګر نه لمر جوړ شو. يوه ورځ يې د وړانګو مخه تورو ورېځو ونيوله، له ځان سره يې وويل:

- ورېځو خو زما مخه ونيوه ! له مانه ورېځې هم ځواکمنې دي.

څو شيبې وروسته ترې ورېځې جوړې شوې، خو تيز باد راغی او ورېځې يې خورې ورې کړې. بيا يې فکر وکړ چې له ورېځو نه باد ځواکمن دی، کاش باد وایی.

هماسې وشول، ورېځو نه باد جوړ شو ، هرڅه يې په مخه کړل، يوه غره ته ورسېده ، ډېره هڅه يې وکړه چې غر او د غره کانې هم له ځانه سره يوسي خو بريالى نه شو.

بيا يې دعا وکړه چې کاش ترې غر جوړ شي ځکه په غره د هڅا زور هم نه رسېږي. همداسې وشول، باد نه غر جوړ شو.

يوه ورځ يې يو دروند غږ واورېده، داسې يې احساس کړه لکه اوس چې ماتېږي. پاس يې وکتل، ګوري چې بينادم څټک په لاس په غره ګوزارونه کوي، د غره وجود وړپېده، يوې شېبې کې يې له غره غټې، غټې تيږې بېلې کړې. غره حيران، حيران کتل خو وس يې نه رسېده، د خپلو وجود ننداره يې کوله چې ټوې ټوې ترې بېلېږي.

(د مسعود لعلي له کتابه / بهشت يا جهنم، انتخاب به شماست)

کابل

۱۲/۰۷/۲۰۱۵

ښکاريان

دوه ښکاريان د ښکار لپاره روان شول، د ښته کې له لېوانو سره مخامخ شول، ښکاريان وو برېدل او له لېوانو يې تېښته وکړه. دوی مخکې او لېوان ورپسې شول، يوه ښکاري خپل توکي چې په شا کړي يې وو ، وغورځول چې بار يې سپک شي او تېزه منډه ووهي.

دوهم ښکاري په خپل ملګري وخندل، ورته يې وويل:

- که څومره هم تېزه منډه ووهو ، له لېوانو نه شو تښتېدای، هغوی له موږ نه ډېر ګړندي دي، څو شېبو کې به مو ونيسي.

لومړي ښکاري وويل:

زه هم پوهېږم چې له لېوانو نه شم مخکې کېدای، زه غواړم له تا مخکې شم، که په دې کار کې بريالی شوم نو پوی شه چې ځان مې ژغورلی دی.

۱۸/۰۷/۲۰۱۵

کابل

د مسعود لعلي له کتابه / بهشت يا جهنم انتخاب با شماست

سهوه

دوه ناروغان ډاکټر ته د درملنې لپاره لاړل. ډاکټر د دوی د ازمېښت پایلې دوی ته په یوه لیک کې ولېږلې.

یوه ته یې لیکلي وو چې روغ رمټ دی او هېڅ ډول روغتیایي ستونزه نه لري او بل ته یې لیکلي وو چې د زړه ناروغي یې خطرناکه ده، که څه هم ګټه نه لري خو بیا هم د څه وخت لپاره ښکلې سیمې ته په چکر لاړ شه.

روغ کس ته هغه لیک ورسېده چې پکې لیکل شوي و، د زړه ناروغي دې خطرناکه ده او د ژوند شېبې یې پای ته رسېدلې دي. ده هم سسته ونه کړه، له مخې په سفر روان شو، څو ورځې وروسته مړ شو.

ناروغ ته هغه لیک ورسېده چې هېڅ ډول ستونزه نه لري بلکه رک روغ دی. ناروغ څو ورځې وروسته روغ جوړ شو او ژوند ته یې دوام ورکړ.

د مسعود لعلي له کتابه / به دنیا امده یم تا ان را تغیر دهیم

کابل

۲۰۱۴_۳_۱۲

شتمن بوډا

بوډا پلار خپله ټوله شتمني په خپلو دريو زامنو يو برابر ووېشله، خو هغه قيمتي الماس چې له پلرونو ورته په ميراث پاتې شوی له ځانه سره وساته.

بوډا خپلو زامنو ته وويل:

-لاړ شئ نړۍ کې وګرځئ، ښه او بد ووينئ، کله چې په ټاکلی وخت بېرته راغلئ، الماس به هغه چاته ورکول کېږي چې تر ټولو غوره کار ترسره کړي

زامنو د پلار خبره ومنله او په اوږدو سفرونو روان شول، له مياشتو او کلونو وروسته زامنو بېرته کورته راځي.

يوه ورځ پلار دریواړه زامنه کېنوي ورته وايي:

- کيسه وکړئ ! د خپل هغه غوره عمل کيسه وکړئ چې تاسو پرې وياړئ، اوږده موده مو تېره کړه څه مو راوړي چې الماس پرې واخلئ؟

لومړی مشر زوی خپله کيسه کوي:

-يوه سوداګر خپله ټوله شتمني ماته پرېښوده، ما په پوره امانت داریٔ په هغو پيسو تجارت وکړ او له ګټې سره مې بېرته سوداګر ته وسپارله.

پلار وويل:

-- ستر کار دې کړی دی، غټ زړه غواړي خو تا يوازې خپله دنده سر ته رسولې، دا ستا دنده ده

دوهم زوی کیسه کوي:

-يوه ورځ د سيند په غاړه روان وم چې ګورم يو ماشوم سيند کې د ډوبېدو په حال کې دی نو له خطره سره، سره مې هغه له اوبو ژوندی را ووېست.

پلار وويل:

-- که هرڅوک وای همداسې يې کول، منم چې ښه کار دې کړی دی خو دومره هم نه چې الماس وګټې

کشر زوی خپله کیسه کوي:

-یوه ورځ مې غره کې خپل مالونه څرول چې ناڅاپه مې هغه کس ولیده چې زما ډېر کلک دښمن و. هغه له لوړ کمره څوړند شوی و ، که یوه شېبه نه وای ورغلی سړی لاندې لوېده او مړه کېده خو ما ورسره مرسته وکړه ، سړی مې راپورته کړ.

بوډا پلار خوشاله شو ، زوی یې په تندي ښکل کړ:

-ته زما ویاړ یې ! تا د بدۍ ځواب په نیکۍ ورکړ چې دا تر ټولو غوره کار دی. د الماس ګټونکی ته یې!

۲۹/۰۲/۲۰۱۵

شتمني

وايي: یوه سپینږیري مسافر د لارې په اوږدو کې ډېر قیمتي کاڼي پیدا کوي. یو ځای کې له بل مسافر سره مخ کېږي چې وږی تږی په دښته کې پروت دی.

بوډا وږي ته ډوډۍ ورکړه، بیا یې د اوبو بتک پسې، خپلې خورجینې ته لاس کړ، د اوبو له بتک سره قیمتي کاڼی هم راووت.

وږي چې کاڼی ولیده نو په صفتونو یې پیل وکړ، بوډا وږي ته وویل:

-که ډېر دې خوښ شوي وي او ته پرې هوسا کېږې نو ته یې واخله.

له دې سره وږي سرې کاڼی واخیست او له دې وېرې چې بوډا پښېمانه نه شي د سترګو په رپ کې ورکېږي.

له څه وخت وروسته بوډا بیا له وږي سره مخ کېږي، وږی ورته هغه قیمتي کاڼي بېرته ورکوي. بوډا حېرانېږي او د علت پوښتنه ترې کوي، وږی وايي:

-کله مې چې کاڼي خپلې کورنۍ ته ښکاره کړ نو ټولو ویل چې دا خورا نایابه کاڼی دی، باید په سمه توګه یې ساتنه وکړو، هسې نه چې خلک خبر شي او غله یې راځینې یوسي. ارامه ژوند مو ورسره نارامه شو، ټوله شپه مو په ویښه تېروله، د زامنو او ورونو ترمنځ مې جګړې پیل شوې، له مور، پلار او مېرمنې سره مې هم شخړې وکړې. چې سره مې په ګریوان ته ښکاه کړ نو پوه شوم چې ټوله ستونزه کاڼي زېږولې ده. زما کور کې د مینې او محبت ځای نفرت او کرکې نیولی دی، زه دا ګاڼی نه غواړم، سوکالي په شتمني کې نه ده.

(د مسعود لعلي له کتابه /به دنیا امده ایم تا ان را تغیر دهیم)

06/07/2015

جلال اباد

شنډه ونه څوك په كاڼو نه ولي

وايي امريكا كې يوه داسې پېښه رامنځته شوه چې خلك يې حيران كړل، فرهنګي او علمي كړيو سخت غبرګونونه وښودل.

د امريكا له ټولو ښارونونه فرهنګيانو او علمي شخصيتونو د شيكاګو پر لور هجوم راوړ، څو ځانته حقيقت معالوم كړي.

(رابرت هاچينز) چې د امريكا له يو عادي پوهنتون نه فارغ شوى و او په تېر كې ګارسون، نجار، ښوونكى او دوكاندار تير شوى و اوس د امريكا د ستر پوهنتون، ياني شيكاګون ريس مقرر شوى.

د رياست پرمهال رابرت ۳۰ كلن و.

په هرې غونډې، هرې ورځپاڼې او هر تلويزيون كې په رابرت نيوكې كېدې، ټولو ويل چې رابرت يو بې تجربې انسان دى او د دې سترې دندې وړتيا نه لري.

يو كس د رابرت د پلار څنګ ته ورغى، ورځپاڼې يې د رابرت پلار ته ور ښكاره كړې:

ـ دا څه حال دى؟ رابرت بېچاره ګي پسې په هرځاى كې خبرې كېږي او نيوكې پرې كوي...

د رابرت پلار مسك شو، ورځپاڼې يې ترې واخيستې او په ميز يې كېښوده، په خندا يې وويل:

ـ شنډه ونه څوك په كاڼو نه ولي !

څه وخت وروسته ځينو، ځينو ويل چې رابرت يو نابغه دى.

د دلكارنګي له كتابه/ ائين دوست يابې.

شهزاده ویلز

شهزاده ویلز چې وروسته اتم ادوارد هم شو ، سره د دې چې د شاهي کورنۍ غړی او د پوره قدرت خاوند و ، د زده کړې په لړ کې پرې، دا ستره نړۍ لکه د میږي د سترګې په شان تنګه شوه.

د دې پرځای چې ټولګیوال او محصلین ورسره ملګرتیا وکړي چې د سبا ورځې پاچا یا مشر به وي، برعکس هر چا کوښښ کاوه چې یوه لغته یا یوه څپېړه ورکړي.

یوه ورځ د کالج په یوې ګوښې کې ناست و او ژړل یې چې د استاد ور پام شو ، استاد یې څنګ ته ورغی او د ژړا لامل یې ترې وپوښته. شهزاده که څه هم نه غوښتل چې استاده ته شکایت وکړي، خو استاد پرې زوراور شو.

استاد چې له پېښې خبر شو ، نو سم دستي یې لویه غونډه راوغوښته، استاد له محصلینو نه پوښتنه وکړه چې ولې شهزاده سره جنګ او جګړې کوي؟

پای کې محلصینو په خپلې ګناه اعتراف وکړ او ویې ویل:

-موږ ځکه شهزاده ته وهل ټکول ورکول چې که سبا زموږ مشر یا پاچا شي نو موږ وو ایو چې ما خو خپل پاچا وهلی او رټلی دی.

د لکارنګي له کتابه / ائین زندګي.

عمر قمیت نه لري

وايي: یوه سړي خپل ټول عمر د پیسو په راټولولو تېره کړ، حلال او حرامو ته یې نه کتلې پیسې یې راټولولې.

سړی چې نور بوډا شوی و، ویې غوښتل چې د عمر پاتې برخه په ارامۍ او سوکالۍ کې تېره کړي، ځکه چې درې لکه دیناره یې درلودل.

سړی په همدې فکرونو کې و چې عزرایل (ع) یې خوا ته راغی چې ساه یې واخلي.

سړي وویل:

-ټول عمر مې کړاوونه تېر کړل، کار مې وکړ، اوس چې غواړم له خپلې شتمنۍ نه ګټه واخلم چې سوکاله ژوند ولرم، ته راغلی یې چې ساه مې واخلې، ایا دا زما سزا ده؟

عزرائیل (ع) د سړي خبرو ته هېڅ پام نه کوي، سړی بیا په زاریو پیل کوي:

-دا سل زره دیناره واخله او ماته یوازې درې ورځې وخت راکړه، بیا راشه او ساه مې واخله.

عزرائیل (ع) بیا هم انکار کوي.

سړی ورته بیا په زاریو وايي:

-راځه دوه سوه زره دیناره واخله او دوه ورځې وخت راکړ!

خو عزرائیل (ع) په خپله خبره ولاړ وي. سړی وايي:

-ټوله شتمني مې درکوم خو یوه ورځ وخت راکړه.

عزرائیل (ع) بیا هم انکار کوي.

پای کې سړی وايي:

-دومره وخت راکړه چې یوازې یوه کرښه ولیکم.

دا شرط ورسره مني، سړی لیکي:

-ای خلکو ! ما غوښتل چې د خپل عمر یوه ورځ په درې لیکه دیناره واخلم، خو په ما یې خرڅه نه کړه، تاسو د خپل عمر قدر وپېژنئ، ځکه چې عمر نه اخیستل کېږي.

۰۴/۰۹/۲۰۱۵

کابل/ د مسعود لعلي له کتابه

ازاد غلام

وايي: بازار ته یې نوي غلامان راوستي وو ، غلامان لاس تړلي، وبږېدلي، ځوړند سر، کتار ولاړ ول.

د غلامانو په کتار کې یو زلمی داسې مست او سرشاره و لکه پاچا یا وزیر چې د سیل لپاره ښار ته راوتی وي.

په دې ورځ شهزاد هم ښار ته راغي چې څو تنه غلامان واخلي.

د خلکو ګڼې ګونې ته ورغي او د غلامانو کتار له نظره تېروي چې په مست زلمي یې سترګې لګېږي، څنګ ته یې ورځي، ورته وايي:

-په داسې یو بد حالت کې ته څنګه کولای شې چې داسې خوښ او خوشاله واوسې؟ داسې یې لکه ازاد او بې نیازه انسان؟

غلام په خوښۍ ځواب ورکوي:

ـسمه ده ! ته به ما واخلې، لاس او پښو کې به مې زنځیرونه واچوې خو هېڅوک او هېڅ شی نه شي کولای چې زما فکر او زما زړه کې زنځیر واچوي. زما دننه چې څه تېرېږي هغه زما انتخاب دی زما فکر همدا اوس ازاد دی، بالکل ازاد ، ځکه خوښ او خوشاله یم.

شهزاده چې د زلمي خبرې واورېدې پوی شو چې زلمی عادی انسان نه دی، زلمی رانیسې، ازادوي یې او د ملګري او سلاکار مقام ورکوي.

(د مسعود لعلي له کتابه

جلال اباد

۲۰۱۵ـ۷ـ۷

غوښتنه

وايي: يو مساپر په نا خبرۍ کې هغه ونه پيدا کړه چې هر څه ترې وغواړې در کوي يې.

مساپر خوشاله شو ، د ونې ګڼ سيوري ته کېناست چې دمه وکړي، مساپر وږی شوی و ، زړه کې يې وګرځېدل چې کاش لږ خواړه وای.

ناڅاپه ډول، ډول خواړه يې مخ ته کېښودل شول، مساپر وږی و ، په دې يې هېڅ فکر ونه کړ چې دا خواړه له کومه شول؟ په ډوډۍ خوړلو يې پيل وکړ ، بيا يې زړه کې د اوبو غوښتنه وکړه او سم دستي اوبه او شربتونه يې مخ ته کېښودل شول.

له خوړو او ابو وروسته يې د ونې ډډ ته يې ډډه ووهله، د ونې په فکر کې شو ، له ځانه سره يې وويل:

-دا هرڅه له کومه ځايه راځي؟ دا څوک راوړي؟ دلته خو هېڅوک هم نه ښکاري؟ خدای خبر دلته څه پېښنه ده؟

د مساپر په زړه څه وګرځېدل او د وېرې احساس يې وکړ ، ناڅاپه يو روح پيدا شو ، مساپر لا ووېرېده، له ځانه سره يې وويل :

-اوس دې مړ نه کړي؟

همداسې کېږي، روح راځی او مساپر نه روح اخلي او روانېږي.

کابل

۱۸/۰۷/۲۰۱۵

د مسعود لعلي له کتابه

فرصتونه

په چین کې د یوه کس په هکله ډېره پخوانۍ کیسه ده چې، کومه شپه ورته ملایک په خوب کې راغلی و. ورته یې ویلي وو چې ستا په ژوند کې به تا ته ډېر فرصتونه په لاس درشي، د شتمن کېدو فرصت، ټولنه کې به ښه موقف ته ورسېږې او ښه محبوبیت به پیدا کړې او یوه ښکلې او هوښیاره مېرمن به یې په نصیب شي.

سړي خپل ټول عمر د یادو فرصتونو په تمه تېر کړ، فکر یې کاوه چې یوه معجزه به وشي او دی به د دې هرڅه خاوند شي خو داسې ونه شول، سړی په انتظار، انتظار بوډا او مړ شو.

سړی له مرګه وروسته هماغه ملایک ویني چې په دنیا کې یې زیرې ورکړی و. بوډا ترې ګیله کوي:

-تا خو راته ویلي وو چې په دنیا کې به ډېر فرصتونه په لاس راشي، د شتو، ښه موقف او د ښکلې او مهربانې مېرمن خاوند به شم، ما خو ټول عمر انتظار وکړ، اما هېڅ هم په لاس را نه غلل...؟

ملایک یې په ځواب کې وایي:

-ما خو داسې کومه ژمنه درسره نه وه کړې؟ دا سمه ده چې ما درته ویلي وو چې تا ته به د شتمن کېدو، ښه موقف او له ښکلې مېرمنې سره د واده فرصت په لاس درشي، خو له بده مرغه چې تا له یادو فرصتونو نه هېڅ ګټه وانه خېسته. تا لیدل چې دا فرصتونه یو، یو درځیني ځي خو تا هېڅ هم ونه کړل.

سړی ګنګس شو د ملایک په خبرو یې سر نه خلاصېد، بیا یې پوښتنه وکړه:

-ستاسو موخه څه ده؟ زه ستاسو په خبرو پوی نه شوم.

ملایک یې په ځواب کې وویل:

-په یاد د دي؟ یو وخت د تجارت او سوداګرۍ په فکر کې شوې، خو هېڅ اقدام دې ونه کړ، بلکې له دې وېرې چې زیان به وکړې تجارت دې پیل نه کړ. هماغه فکر د یوه بل کس ذهن ته راغی، هغه په سوداګرۍ پیل وکړ او په ډېر لږ وخت کې د ډېرو شتو خاوند شو. هغه وسوسې او بې ځایه وېرې ته اجازه ورنه کړه چې د کار او پرمختګ مخه یې ونیسي.

بوډا ته دا هرڅه په یاد شول، ملایک له لنډې چوپتیا وروسته بیا په خبرو پیل وکړ:

-یاد ېږي دې؟ کله چې ستا سو په سیمه کې هغه ستره زلزله وشوه چې تقریبا د ښار ډېره برخه یې ویجاړه کړه، خلکو مرستې ته اړتیا درلوده او د مرستې نارې یې وهلې، خو ته له دې وېرې چې که له کوره ووځې نو غله به دې کور لوټ او تالان کړي، د هېچا مرستې ته دې ونه دانګل او په خپل کورکې غلی کېناستې.

بوډا ته چې دا هرڅه یاد ول، له شرمه یې پورته نه کتل، ملایک ورته دا هم وویل:

-که هغه مهال دې له اړو کسانو سره مرسته کړې وای نو تا به په ټولنه کې ښه نوم او شهرت ترلاسه کړی وای، هغوی به پر تا ویاړ کاو خو داسې دې ونه کړل.

ملایک خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

-یاد دې شي؟ چې یوې ښکلې مېرمن سره مخ شوې، هغه مېرمن دې له زړه خوښېده او غوښتله دې، خو له دې وېرې چې هغه به تا سره واده ته حاضره نه شي او تا ته به منفي ځواب درکړي، د زړه خبره دې ورته ونه کړه او غلی شوې.

فرصتونه درکړل شول خو تا ترې هېڅ ګټه وانه خېسته.

۲۰۱۴-۰۵-۰۷

له پېنسله يې زده کړه!

بابا په ليکلو بوخت و، لمسي ترې پوښتنه وکړه:

-بابا ! څه ليکې؟ ايا زما په هکله يې ليکې؟

بابا په خوښۍ ځواب وکړ:

-هو ! ستا په هکله يې ليکم. ايا غواړې چې کله ستر شوې د دغه پېنسل په شان و اوسې؟

لمسي په حيرانۍ پېنسل ته وکتل، خو کوم خاص څه يې پکې ونه ليدل، ويې پوښتل:

-داسې پېنسلونه خو مې ډېر ليدلي دي، دې کې څه کمال دی؟

-دا ستا په ديد پورې تړاو لري چې په کوم نظر ورګورې، خو پېسنل پينځه ځانګړنې لري، که ته هم دا ځانګړنې په ځان کې راولې نو ټول عمر به ارامه او سوکاله ژوند ولرې.

۱-ته کولای شې چې ډېر ستر کارونه ترسره کړې، خو ته بايد دا ياد وساتې چې يو ځواک او قدرت شته چې تا ته هدايت کوي، دا ځواک الله دی. د الله چې څنګه خوښه وي تا هماغې خوا ته هدايت کوي.

۲-کله، نا کله له ليکلو لاس په سر شه او پېنسل تراش نه ګټه واخله، دا د دې لامل کېږي چې پېسنل يو څه وکړېږي خو پای کې يې څوکه تېره کېږي. نو پوی شه چې بايد ستونزې تحمل کړې، ځکه ستونزې او مشکلات د دې لامل کېږي چې تا نه پوی او هوښيار انسان جوړ کړي.

۳-پېنسل تل اجازه درکوي چې ليکلی ليک يې په پينسل پاک، پاک کړې. پوی شه چې د غلط کار سمول بد کار نه دی.

۴-د پېنسل ظاهري شکل يا لرګي مهم نه دی، بلکې هغه تور سکاره مهم دي چې د لرګي په منځ کې دي. تل دې ته پام کوه چې ستا په دننه کې څه دي؟

۵- پېنسل د تل لپاره له ځانه خاپ پرېږدي، ياني د پېنسل خاپ پاتې کېږي، نو هر کار چې ترسره کوې بايد هوښيار اوسې او پوی شې چې څه کوې.

(د مسعود لعلي له کتابه)

شل کاله کډ ژوند

وايي: اروپا کې کوم مشهور کس د خپل واده شلمه کليزه لمانځله، راغلي مليمانه حيران ول چې په شل کاله ګډ ژوند کې د دوی ترمنځ ان د نظر اختلاف هم نه دی راغلي. راغلو کسانو پوښتنه وکړه:

ـښاغليه ! دا ډېره عجيبه ده چې په شل کاله ګډ ژوند کې ستاسو ترمنځ هېڅ خفګان نه دی راغلی، تاسو څه جادو کړې ده؟

کوربه راغلو ته يوه لنډه کيسه کوي:

ـله واده څو ورځې وروسته زه او مېرمن مې په چکر ووتو. يو ځای کې مو وغوښتل چې د اس سپرلۍ وکړو. يو اس ما واخيست او يو مې مېرمنې، زما اس رام و خو د مېرمنې اس مې نا رامه او شرو.

لا څو ګامه نه وو تللي چې اس منډه کړه او مېرمن مې ترې لاندې ولوېده. هغه له ځايه پورته شوه، نرۍ مسکا يې وکړه او اس ته يې وويل:

ـهېڅ پروا نه کوي، دا دې لومړی ځل و.

له څو شېبو وروسته مې کتل چې مېرمن مې بيا په ځمکه پرته ده، له ځايه پورته شوه، جامې يې پاکې کړې او په جدي انداز يې وويل:

ـدا دوهم ځل شو!

شېبه نه وه تېره چې اس بيا مست شو او مېرمن مې ترې لاندې راولوېده. هغې هم سسته ونه کړه، ټوپک يې راواخيست او اس يې په دې تندي وويشت.

له دې کار سره مې په مېرمنې چيغه کړه او په قهر مې ورته وويل:

ـدا دې څه وکړل؟ ته ليونۍ شوې يې؟

مېرمنې مې په قهر را وکتل او ويې ويل:

ـپه ياد يې ساته، دا دې لومړی ځل شو!

(د مسعود لعلي له کتابه/ به دنيا امده ايم تا ان را تغير دهيم)

مرسته

دوه کسان په یوه سفر کې سره ملګري وو، د لارې په اوږدو کې د سیند غاړې ته ورسېدل، کتل یې چې یوه پېغله هڅه کوي چې له سیند نه پورې ووځي، خو نه یې شي کولای، نژدې وې چې اوبه یې یوسي. یوه کس پرته له دې چې کومه خبره ورسره وکړي، جنۍ په شا کوي او له سینده یې پورې باسي.

ملګري خپل سفر ته دوام ورکوي، شاوخوا دوه ساعته وروسته هغه بل ملګری یې وایي:

ـ نا محرمې مېرمنې ته نژدې کېدل ښه کار نه دی، پردیو مېرمنو ته نژدې کېدل زموږ د احکامو خلاف عمل دی، ولې دې داسې وکړل؟

مرسته کوونکي، له یوې شېبې چوپتیا وروسته وویل:

ـ ما پوره دوه ساعته وړاندې جنۍ له خپلو اوږو را ښکته کړه، خو تا لا تر اوسه په خپلو اوږو کېنولې ده.

۱۳ـ۵ـ۲۰۱۴

کابل

ملګري

درې خوارې ملګري پرېکړه کوي چې د څو ورځو لپاره يوه ښکلي ټاپو ته د چکر لپاره لاړ شي.
ملګري په سمندر کې له توپان سره مخ کېږي او کښتۍ يې ډوبېږي خو دوی ځان يو وچ ټاپو ته رسوي چې سوچ سپېره وی.

څه وخت وروروسته ځوانان يو لرګين صندق پيدا کوي، همدا چې صندق خلاصوي ناڅاپه ترې يو عجيبه موجود را وځي، له ځوانانو مننه کوي چې له زندان ته يې ازاد کړ، نوی موجود وايي:

!ـزه اماده يم چې ستاسو يوه، يوه غوښتنه پوره کړم، امر کوئ

لومړی ځوان وايي:

..ـزه بايد د خپل ښار شنمن ځوان شم

دوهم ځوان هم غواړي چې خپلې کورنۍ ته لاړ شي او هلته د غتې فابريکې خاوند شي. د دواړو ځوانانو هيله پوره کېږي.

دريم ځوان ټاپو کې يوازې پاتې کېږي، ځوان خپلو ملګرو پسې خفه کېږي. نوی موجود ورته وايې:

ـځوانه ته څه غواړې؟

ځوان وايي:

..ـزه غواړم چې ملګري مې بېرته راولې، زه ورپسې خفه شوی يم

.د دريېم ځوان غوښتنه هم پوره کېږي او تللي ملګري يې بېرته راولي

ـ۷ـ۲۴ ۲۰۱۵

کابل

(د مسعود لعلي له کتابه/ مثل زرافه باش)

نا امیدي مرګ دی

دریوو کسانو ته ډاکټرانو وویل چې د ژوند وروستۍ شپې ورځې یې دي، شاید څو ورځې ژوندي وي.

ناروغان روانېږي، یو ناروغ له بل نه پوښتنه کوي:

- د عمر څو ورځې مو په دې دنیا پاتې دي، ته په دې څو ورځو کې څه کول غواړې؟

لومړی ناروغ وایي :

- ټول عمر مې کار او تجارت کړی دی، پیسې مې ګټلي دي، یوه ورځ مې هم سیل او تفریح نه ده کړې، غواړم د عمر پاتې ورځې چکر ووهم، وخورم، وڅښم او سیل وکړم.

دوهم کس وایي:

- ما هم ټول عمر کار کړی او منډې مې وهلي دي، له خپلوانو او دوستانو لرې وم، غواړم پاتې عمر له خپلې مور، خپل پلار، ښځې، اولادونو، خپلوانو او دوستانو سره تېر کړم، غواړم خپله نیمه شتمني خپلو دوستانو او نیمه شتمني په عام المنفعه کارونو باندې مصرف کړم.

دریم کس لږه شېبه غلی شو، بیا یې وویل:

- خو زه ستاسو په شان نا امیده نه یم، زه لا هم امید لرم او غواړم چې ډېر عمر ژوند وکړم. تر ټولو لومړی کار چې زه یې ترسره کوم هغه دا دی چې، بل ډاکټر ته ورځم، تر ټولو غوره ډاکټر ته ورځم، زه غواړم ژوند وکړم، زه یقین لرم چې ډېر کلونه به ژوندی اوسم.

- د مسعود لعلي له کتابه/ مشکلات را شکلات کنید

۰۳/۰۷/۲۰۱۵

کابل

ننبه

سپينږيري استاد خپلو دوو شاګردانو ته د غشي ويشتو زده کړه ورکوله. د سيند پورې غاړه ونه کې يو څيز ځوړند و. يوه شاګرد لينده او غشی را واخيستل چې ننبه وولي. ننبه يې ونيوه او د استاد امر ته په تمه شو.

استاد وويل:

ـ څه شی چې وينې راته يې ووايه.

شاګرد وويل:

ـ اسمان، وريځې، ونې، فصلونه او ننبه.

استاد امر وکړ چې لينده او غشی په ځمکه کېږده. دوهم شاګرد ننبه برابره کړه، استاد ترې وپوښتل :

ـ څه شی وينې؟

شاګرد وويل:

ـ يوازې ننبه..

استاد د ننبې ويشتو امر وکړ، غشی رسا په ننبه ولګېده.

استاد وويل::

ـ که غواړې چې ننبه دې په ځای ولګيږي يوازې خپل هدف ته ګوره!

کابل

۲۰۱۵ ۱۰ــ۷ـ

ته به هېڅ کله سړی نه شې!

یو بوډا له خپل یوائېني زوی سره په یوې کلیوالې سیمې کې اوسېده، یوه ورځ یې خپل زوی د دې لپاره ورته چې څه غلط کار یې کړی و. پلار ورته وویل:

!ـ ته به هېڅ کله سړی نه شې

زوی له کوره مرور شو او په نامالوم لوري لاړ.

کلونه تېر شول، هلک زلمی شو او د یوه ښار حاکم او مشر شو.

حاکم صیب خپل پلار پسې عسکر ولیږل چې د ده دربار ته یې راولي، د حاکم امر پر ځای شو او بوډا یې راوست.

حاکم په ملنډو وویل:

ـ ای بوډا ! یادېږي دې؟ ما ته دې ویلي وو چې ته به هېڅ کله سړی نه شې. وګوره، زه د دې ښار حاکم یم حاکم.

بوډا چې د سترګو دید یې کمزوری شوی و، حاکم ته نور هم ورنږدې شو، خپل زوی یې و پېژنده، حاکم ته یې وویل:

ـ زویه ! ښه مې یاد دي، ما درته ویلي وو چې (سړی به نه شې) داسې مې نه و، ویلي چې حاکم به نه شې.

د مې ۲۳ ۲۰۱۵

هېڅ کله خپلې مېرمنې ته دروغ مه وایئ

خاوند خپلې مېرمنې ته تلیفون وکړ، ورته یې وویل:

ریس او نور همکاران مې غواړي چې د څو ورځو لپاره مېلې ته ورسره لاړ شم، نو د کب نیونې وسایل او جامې مې تیارې کړه، زه څو شېبو کې درځم. هو رښتیا د خوب هغه ورېښمینې جامې مې هم تیارې کړه.

ښځه د خاوند په خبرو شکي شوه خو هېڅ یې ورته ونه ویل او د خاوند اوامر یې پر ځای کړل او د سفر لپاره یې ورته هرڅه برابر کړل.

له یوې اوونۍ وروسته خاوند کور ته راځي، یو څه ستړی ښکاري خو ظاهر یې ښه منظم وي. مېرمن یې ورته ښه راغلاست وایي او د سفر په هکله ترې پوښتنې کوي.

کبان مو ونیول؟

خاوند یې په ډاډ وایي:

هو ! بلا ډېر کبان مو ونیول او وخوړل، همدې ته تللي وو نو. خو تا ولې زما ورېښمینې جامې نه وې اېښې؟

مېرمنې نری مسکا وکړه:

هغه مې د کب نیونې د وسایلو کڅوره کې اېښې وې..

۱۹/۰۸/۲۰۱۵

جلال اباد

د مسعود لعلي له کتابه (افتاده باش اما نه از دماغ فیل

یو ګیلاس ستونزې

استاد ، یو ګیلاس له اوبو ډک کړ او پورته يې کړ چې ټولو زده کوونکو ته ښکاره شي. بیا يې پوښتنه وکړه:

-ستاسو له انده دا ګیلاس به څومره وزن ولري؟

هرچا یوه، یوه خبره وکړه خو استاد وویل:

-زه هم نه پوهیږم چې د دې ګیلاس وزن به څومره وي، خو زه یوه بله پوښتنه لرم، که چېرې زه دا ګیلاس څو شیبې همداسې پاس ونیسم څه به را پېښ شي؟

زده کوونکو وویل :

-.هېڅ نه

استاد وویل:

-ډېره ښه ده، که زه یو ساعت دا ګیلاس همداسې ونیسم بیا ؟

یوه زده کوونکو وویل:

-.لاس به دې په درد شي

استاد يې په ځواب کې وویل:

-ربښتیا چې همداسې کېږي خو که چېرې یوه ورځ دا ګیلاس همداس ونیسم بیا به څه وشي؟

بل زده کوونکي وویل:

-لاس دې کمزوری کېږي، بې حسه کېږي، په عضلو دې زور راځي، شاید فلج شي، بیا نو ډاډه یم چې خبره به تر روغتونه ورسېږي.

استاد وویل:

ـډېره ښه ده، ماته څه کول پکار دي چې له دې ستونزې سره مخامخ نه شم؟

زده کوونکي وويل:

ـ.ته بايد ګيلاس په ځمکه کېږدې، ځکه دې نه ستونزه جوړېږي

استاد وويل:

ـبالکل همداسې ده. ستونزې هم همداسې دي، که څو شيبې يې ذهن کې وساتې هېڅ پروا نه کوي خو که ډېر وخت يې ذهن کې وساتئ او په هکله يې فکر وکړئ په درد به اخته شئ او که لا ډېر وخت يې په هکله فکر وکړئ ښکاره ده چې فلج به شئ او له هر ډول کاره به پاتې شئ.

(د مسعود لعلي له کتابه / مشکلات را شکلات کنید)

کابل

ـ۷ـ۰۹ ۲۰۱۵

طلايي ښکرونه

يوه ځنګله کې يو بوډا له خپلې کورنۍ سره اوسېده، هغه غريبانه ژوند درلوده، د وچو لرګيو په ټولولو او خرڅولو يې شپه ورځ تېروله.

يوه ورځ يې ځنګله کې لرګي ټولول چې ناڅاپه يې يو غږ واورېده، لکه مرسته چې ترې غواړي. بوډا په غږ پسې ورځي ګوري چې يوه هوسۍ په تيرو کې نښتې ده او د خلاصون چيغې وهي، بوډا له ځانه سره وويل:

ـ دا زما لپاره غوره ډالۍ ده، زما د کورنۍ لپاره د ډېر وخت خوراک په لاس راځي.

خو بوډا له خپلې غوښتنې تېر شو، په هوسۍ يې زړه وسوځېده او له مرګه يې وژغورله.

هوسۍ چې خپل مرګ په خپلو سترګو وليده، په خوښۍ يې منډه کړه او په ځنګله کې ورکه شوه. بوډا په خپل کار پسې روان شو، لا څو قدمه نه و تللی چې ناڅاپه يې يو غږ واورېده.

ـ تا له ما سره مرسته وکړه، زه هم غواړم چې تا سره مرسته وکړم.

بوډا حيران ولاړ و، هوسۍ وويل:

ـ دا غټ ګټ به درته سره زر کړم، له غريبۍ به خلاص شې.

همدا سې وشول، غټ ګټ نه سره زر جوړ شول خو بوډا پرې خوشاله نه شو، هوسۍ وويل:

ـ سمه ده، دا پورې غر به درته سره زر کړم، يوه شېبه کې له غره نه سره زر جوړېږي.

خو بوډا بيا هم خوشالېږي نه. هوسۍ ورته وايي:

ـ دومره سره زر ستر، ستر بادشاهان هم نه لري، نو ته څه غواړې؟

بوډا وايي:

ـ ستا ښکرونه!

د مسعود لعلي له کتابه (افتاده باش نه از دماغ فيل)

کابل

د لیکوال چاپ شوي اثار

۱ـولسمشر ما وژلی.ناول

۲ـګټوره روزنه.د ماشومانو اروا پوهنه ، ژباړه

۳ـشبېه .لنډې کیسې

۴ـښوونیزې راډیویي خپرونې

۵ـمجسمه.لنډې کیسې

۶ـراشئ چې هوا وکو – ناول

۷ـد ماشوم غوره روزنه.د ماشومانو او تنیکو ځوانانو اروا پوهنه

۸ـخدای(ج) ته لیک.د نړئ افسانې او کیسې ، ژباړه او راټولونه